

Ecoscan pompstation Nieuwegein

Vitens N.V.

26 juli 2007
Eindrapportage
9S2469.A2

ROYAL HASKONING

thinking in
all dimensions

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

Boschveldweg 21
Postbus 525
5201 AM 's-Hertogenbosch
+31 (0)73 687 41 11 Telefoon
+31 (0)73 612 07 76 Fax
info@den-bosch.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Ecoscan pompstation Nieuwegein

Verkorte documenttitel Ecoscan pompstation Nieuwegein

Status Eindrapportage

Datum 26 juli 2007

Projectnummer 9S2469.A2

Opdrachtgever Vitens N.V.

Referentie 9S2469.A2/R00001/902430/AH/DenB

Auteur(s) ir. B.J.H.M. Possen

Collegiale toets drs. K.H.T. Grootjans

Vrijgegeven door ir. J.W.P.M. van Poppel

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Gebiedsbeschrijving	1
1.3 Doel	2
1.4 Leeswijzer	2
2 WETTELIJK KADER	3
2.1 Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur	3
2.2 Flora- en faunawet	4
2.3 Synthese	5
3 WERKWIJZE	6
4 RESULTATEN	7
4.1 Resultaten Natuurloket	7
4.2 Resultaten per soortgroep	7
4.2.1 Vaatplanten	7
4.2.2 Zoogdieren	8
4.2.3 Broedvogels	9
4.2.4 Amfibieën en reptielen	9
4.2.5 Vissen	10
4.2.6 Overige taxonomische groepen	10
4.2.7 Synthese	11
5 WERKZAAMHEDEN	12
5.1 Voorgenomen werkzaamheden	12
5.2 Te verwachten effecten	13
6 EFFECTBEOORDELING	14
6.1 Flora- en faunawet	14
6.1.1 Broedvogels	14
6.1.2 Vleermuizen	15
6.1.3 Amfibieën	15
6.1.4 Synthese	16
6.2 Ecologische hoofdstructuur	16
7 MITIGERENDE MAATREGELEN FLORA- EN FAUNAWET	17
8 CONCLUSIE	18
REFERENTIES	19

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

N.V. Hydron Midden Nederland is voornemens om nabij Nieuwegein een nieuw pompstation te realiseren. Hiervoor zal een deel van het bestaande groengebied worden bebouwd. Dit heeft mogelijk weerslag op de (mogelijk) in het gebied voorkomende beschermde soorten. N.V. Hydron Midden Nederland heeft Royal Haskoning gevraagd de voorgenomen ontwikkelingen te toetsen aan de vigerende natuurwetgeving (Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet).

1.2 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied wordt begrensd door het Hooglandse Jaagpad en de Parallelweg te Nieuwegein en beslaat de kadastrale kavels 5074, 5106 en 6199 (figuur 1.1). Kavel 6199 is op dit moment in gebruik voor de beweiding van schapen, terwijl de kavel 5074 en 5106 deel uitmaken van een waterwingebied. Beide kavels (5074 en 5106) zijn afgesloten voor publiek en worden gekenmerkt door ruigtevegetatie met enkele opgaande wilgen, Zwarte elzen en riet, doorkruist door kleine slootjes. Kavel 5074 is deels bebouwd met kort gras rondom de bebouwing. Daarnaast zijn bosschages met opgaande bomen aanwezig. Aan de noord en westkant van kavel 6199 bevindt zich een sloot. De westelijke zijde van kavel 6199 wordt begrensd door hoge Zwarte Elzen. Ten zuiden van kavel 6199 worden op dit moment woningen gerealiseerd.

Figuur 1.1: Plangebied

1.3 Doel

Deze Ecoscan heeft tot doel de waarde van het plangebied voor flora en fauna in kaart te brengen, alsmede een eventuele relatie met omliggende gebieden in kaart te brengen. Op basis hiervan worden de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de kaders van de Ecologische Hoofdstructuur.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een samenvatting van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet, die de wettelijke grondslag vormen voor deze toetsing. De geraadpleegde bronnen en de gevolgde werkwijze zijn weergegeven in hoofdstuk 3. De resultaten van de inventarisatie en de voorgenomen werkzaamheden zijn terug te vinden in, respectievelijk, hoofdstuk 4 en 5. Hoofdstuk 6 geeft de inschatting van de effecten als gevolg van de voorgenomen maatregelen weer. Hoofdstuk 7 geeft inzicht in de mogelijke mitigerende maatregelen. De conclusies van deze toets zijn terug te vinden in het laatste hoofdstuk (8).

In het vervolg van dit rapport zal er een verschil gemaakt worden tussen het plangebied en het studiegebied. Het plangebied is dat gebied waarop de voorgenomen maatregelen direct invloed hebben. Het studiegebied omvat een aantal kilometerhokken rondom het plangebied. Het gebied buiten het studiegebied wordt in het vervolg van deze toets aangeduid als 'omgeving'.

2 WETTELIJK KADER

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiervoor zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet (Nb-wet). In beide wetten zijn naast het nationale natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands Conventie, Conventie van Bonn en CITES.

2.1 Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied bevindt zich niet in of in de nabijheid van een Natura 2000-gebied. Het plangebied bevindt zich wel grotendeels in gebieden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) (figuur 2.1). Kavel 6199 is hierbij aangewezen als zoekgebied voor nieuwe natuur, terwijl kavel 5106 aangewezen is als bestaande natuur. Kavel 5074 valt buiten de EHS. De Hollandse IJssel maakt deel uit van Ecologische Verbindingszone (EVZ) nr. 705. Deze EVZ is op dit moment nog niet ingericht. Wel is er een zoekgebied aangewezen van circa 27 hectare, waarin ook 2 faunapassages zijn voorzien. Op dit moment is 2 hectare daadwerkelijk aangekocht (Provincie Utrecht, 2007).

Een belangrijk onderdeel van het natuurbeleid in de Provincie Utrecht is de realisatie van de EHS: een samenhangend stelsel van grote en kleine natuurgebieden. De EHS bestaat uit bestaande en nieuwe natuurgebieden die verbonden worden door EVZ's. Naast de ongeveer 30.000 hectare bestaande natuurgebieden, zal de provincie 10.000 hectare nieuwe natuurgebieden realiseren. Hiervan is nu ongeveer 4.000 hectare voltooid (Provincie Utrecht, 2007). Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur (LNV, 2007).

De EHS bestaat uit (LNV, 2007):

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS is een plan in uitvoering en moet in 2018 klaar zijn. Het toetsingskader ten aanzien van de EHS is per provincie uitgewerkt.

Ten aanzien van EHS-gebieden stelt de Provincie Utrecht dat het 'nee, tenzij'-beginsel van toepassing is. Dit 'nee, tenzij'-beginsel houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van de EHS niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang (Provincie Utrecht, 2007).

Figuur 2.1: Ligging ten opzichte van de EHS

2.2 Flora- en faunawet

Het belangrijkste onderdeel van de Flora- en faunawet is de bescherming van inheemse planten en dieren. De Flora- en faunawet formuleert de volgende verbodsbepalingen voor activiteiten die het voortbestaan van deze soorten in gevaar kunnen brengen:

- *artikel 8*: Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- *artikel 9*: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- *artikel 10*: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten;
- *artikel 11*: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren. Dit dient te allen tijde per soort en per project te worden getoetst;
- *artikel 12*: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;

- *artikel 13*: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, (...) te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin (...) binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Er mogen geen handelingen verricht worden waarvan men weet of waarvan men kan vermoeden dat deze beschermde planten of hun groeiplaats beschadigen of vernielen, of beschermde dieren verstoren, doden of dat deze rust- of voortplantingsgebieden van dieren verstoren, beschadigen of vernielen. In de Flora- en faunawet is het soortbeschermingsdeel van de Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen, evenals het CITES-verdrag. De Flora- en faunawet onderscheidt drie categorieën van soorten, namelijk algemene soorten, overige soorten en soorten bijlage IV HR/Bijlage 1 AMvB (ook wel streng beschermde soorten genoemd).

Per categorie geldt een ander toetsingskader:

- voor 'algemene soorten' (Tabel 1, FF-wet) is een algemene vrijstelling van toepassing voor uitvoering van activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen (zoals in onderhavig plan);
- voor de categorie 'overige soorten' (Tabel 2, FF-wet) geldt dat geen ontheffing vereist is, mits aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode;
- voor de categorie 'streng beschermde soorten' (Tabel 3, FF-wet) geldt dat alleen ontheffing kan worden verleend na de uitvoering van een 'zware toetsing'. Een zware toetsing houdt in dat alleen ontheffing kan worden verleend indien sprake is van een bij de wet genoemd belang (zoals ruimtelijke ontwikkeling), er geen alternatieven zijn en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden geveegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden geveegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken).

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

2.3 Synthese

Toetsing aan de Natuurbeschermingswet is voor de voorgenomen werkzaamheden niet relevant. Wel zal rekening gehouden moeten worden met de Flora- en faunawet en de Ecologische Hoofdstructuur.

3 WERKWIJZE

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de beschermde soorten, is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van beschermde soorten

Om een goede indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde dieren en planten in het plangebied is gebruik gemaakt van de openbare informatie van het Natuurloket. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) en verschillende natuurbeschermingsorganisaties. Informatie van het Natuurloket is digitaal (<http://www.natuurloket.nl>) beschikbaar op kilometerhok-niveau.

Daarnaast is gebruik gemaakt van bestaande literatuur en informatie van <http://www.waarneming.nl>. De zo verkregen informatie is geïnterpreteerd aan de hand van algemene ecologische kennis en een veldbezoek, uitgevoerd op 15 mei 2007. Het veldbezoek is geen volledige inventarisatie aangezien voor dit laatste voor elke soortgroep een eigen methodiek (en geschikt jaargetijde) vereist is. Het veldbezoek is wel geschikt om een indruk te krijgen van aanwezige (potentiële) habitats en potenties voor soorten.

Kilometerhok

De meeste informatie over het voorkomen van planten en dieren is per oppervlakte-eenheid van één vierkante kilometer beschikbaar, deze eenheden worden kilometerhokken genoemd.

Stap 2. Vaststelling van de effecten als gevolg van voorgenomen werkzaamheden

Om vast te stellen of het project effecten heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van de voorgenomen werkzaamheden. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen permanente en tijdelijke effecten.

Stap 3. Beschrijving van de effecten op beschermde soorten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te toetsen zijn de effecten van het voorgestelde project op de aanwezige natuurwaarden inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap zijn voorstellen gedaan om de effecten te mitigeren.

Stap 5: Conclusie

In deze stap wordt bepaald of het waarschijnlijk is dat het project in het licht van de wet- en regelgeving ten aanzien van beschermde soorten doorgang kan vinden. Hierbij wordt rekening gehouden met onder de Flora- en faunawet vastgestelde criteria ten aanzien van de gunstige staat van instandhouding van de soort, eventuele alternatieven en bij wet genoemde belangen.

4 RESULTATEN

4.1 Resultaten Natuurloket

Het plangebied bevindt zich in kilometerhok 133-447. Om de informatie van het Natuurloket beter te kunnen interpreteren zijn de omliggende kilometerhokken ook meegenomen. In deze kilometerhokken bevindt zich zowel stedelijk- als buitengebied. In tabel 4.1 zijn de aangetroffen beschermde soorten per kilometerhok weergegeven.

Tabel 4.1: Beschermde soorten per kilometerhok (FF-1/FF-23/HV)

Soortgroep	132-446	132-447	132-448	133-446	133-447	133-448	134-446	134-447	134-448
Vaatplanten	5/0/0	3/0/0	0/0/0	5/2/0	5/0/0	4/0/0	4/2/0	4/0/0	4/1/0
Mossen					0/0/0			0/0/0	0/0/0
Zoogdieren							0/1/1	0/1/0	0/2/3
Broedvogels	0/40/0	0/1/0	0/30/0	0/4/0	0/53/0			0/54/0	0/47/0
Watervogels	0/37/0		0/31/0	0/34/0	0/48/0		0/52/30	0/34/0	0/45/0
Reptielen								0/1/0	
Amfibieën			3/1/1						
Vissen	0/2/2		0/1/1						
Dagvlinders				0/0/0		0/0/0		0/0/0	0/0/0
Libellen	0/0/0	0/0/0	0/0/0	0/0/0	0/0/0		0/0/0	0/0/0	0/0/0
Overige									
Ongewervelden									

* Cellen zonder kleurcodering zijn niet of slecht onderzocht.

Groen	Goed onderzocht
Geel	Redelijk onderzocht
Oranje	Matig onderzocht
Rood	Slecht/Niet onderzocht

Sommige taxonomische groepen zijn goed onderzocht, andere matig of niet (zie tabel 4.1.). Dit betekent overigens niet dat de gegevens van het Natuurloket niet bruikbaar zijn of dat er in het plangebied slechts beperkte natuurwaarden te verwachten zijn.

Aangevuld met algemene ecologische kennis en een veldbezoek, kunnen de gegevens voldoende goed geïnterpreteerd worden om uitspraken te doen over de te verwachten soorten in het plangebied. Naar aanleiding van de aangetroffen habitats en de gegevens van de omringende habitats hebben wij een verwachting opgesteld over het voorkomen van beschermde soorten, die in paragraaf 4.2 worden toegelicht.

4.2 Resultaten per soortgroep

4.2.1 Vaatplanten

De informatie van het Natuurloket geeft aan dat er in het studiegebied vijf via Tabel 1 beschermde plantensoorten zijn aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn er in het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Kavel 6199 wordt begraasd door schapen en bestaat uit een voedselrijke, grazige vegetatie, waarin enkele plekken brandnetels aanwezig zijn. De sloot kent steile oevers waarop riet groeit.

Als gevolg van het regelmatig schonen van de sloot was alleen jong riet langs de oevers aanwezig. Het uitgebaggerde materiaal is niet afgevoerd, waardoor brandnetels hierop kunnen domineren. De kans dat hier via Tabel 2 of 3 beschermde plantensoorten voorkomen wordt zeer klein geacht.

Kavel 5106 wordt gekenmerkt door een zeer dichte begroeiing met planten die van voedselrijke omstandigheden houden. In deze kavel is zowel oud als jong riet aanwezig. Er zijn enkele opgaande bomen en struiken (meidoorn, wilg en Zwarte els) aanwezig. Ook hier wordt de kans dat via Tabel 2 of 3 beschermde plantensoorten voorkomen zeer klein geacht. Hetzelfde geldt voor kavel 5074.

De kans op het voorkomen van via Tabel 2 of 3 beschermde plantensoorten in het plangebied is nihil. Het zal altijd om enkele individuen gaan. Populaties van deze soorten worden niet verwacht, omdat deze soorten specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen die in het plangebied niet voor handen zijn. Soorten van Tabel 1 kunnen mogelijk in de nabijheid van de sloten voorkomen (bijvoorbeeld Zwanenbloem). Voor deze soorten geldt echter een Algehele Vrijstelling onder de Flora- en faunawet. Er wordt niet verwacht dat er ten aanzien van vaatplanten verbodsbepalingen zoals geformuleerd onder de Flora- en faunawet worden overtreden.

4.2.2 Zoogdieren

Grondgebonden zoogdieren

Het Natuurloket maakt geen melding van beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn sporen van de Mol (*Talpa europea*) en het Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) aangetroffen. Beide soorten zijn beschermd middels Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Daarnaast moeten andere algemene soorten zoals muizen en de Egel (*Erinaceus europaeus*) in het plangebied verwacht worden. Mogelijk kennen Reeën (*Capreolus capreolus*) leefgebied in het nabijgelegen IJssel bos (circa 300 meter ten oosten van het plangebied) dat beheerd wordt door Staatsbosbeheer. Ten aanzien van deze soorten zijn mogelijk aanvullende maatregelen vanuit de zorgplicht noodzakelijk.

Soorten beschermd via Tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet worden in het plangebied niet verwacht, omdat de aangetroffen habitats niet voldoen aan de hoge eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn beschermd via Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Het Natuurloket maakt geen melding van via Tabel 3 beschermde zoogdiersoorten in het plangebied. In het studiegebied komen vleermuizen wel voor. Hieronder worden de waarden van het plangebied voor vleermuizen besproken in termen van foerageergebied, verblijfplaatsen en migratieroutes.

Foerageergebied

Potentieel kan het plangebied dienst doen als foerageergebied voor vleermuizen. Mogelijk dat soorten als Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) vanuit de aangrenzende bebouwing en boombewonende soorten vanuit het IJssel bos boven het plangebied kunnen foerageren. De parkachtige omgeving ten oosten van het plangebied is even (mogelijk meer) geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zelf zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Geschikte bebouwing ontbreekt in het plangebied, als ook bomen met geschikte holtes. Gebouwbewonende soorten kunnen mogelijk terecht in de nabijgelegen bebouwing van Nieuwegein, terwijl boombewonende soorten mogelijk in het IJssel bos terecht kunnen.

Migratieroutes

Naar verwachting herbergt het plangebied geen migratieroutes van vleermuizen. Lijnvormige elementen in de vorm van bomenrijen, dijken of grote waterlichamen zijn binnen het plangebied niet voor handen. Mogelijk dat de Hollandse IJssel wel dienst doet als migratieroute, hoewel deze sterk wordt beïnvloed door verlichting. De korte bomenrij in het plangebied heeft nagenoeg geen aansluiting op andere lijnvormige elementen waardoor het onwaarschijnlijk is dat deze nu dienst doet als stapsteen.

Het plangebied is naar verwachting van marginaal belang voor vleermuissoorten. Omdat een functie van het gebied als foerageergebied tot de mogelijkheden behoort en omdat de Hollandse IJssel dienst kan doen als migratieroute worden zijn vleermuizen toch relevant voor het vervolg van deze toets.

4.2.3 Broedvogels

Het Natuurloket maakt melding van grote aantallen broedvogels in het studiegebied (53, waarvan 9 Rode Lijst soorten). Kavel 6199 is slechts marginaal geschikt voor broedvogels. In de daar aanwezige Zwarte elzen zijn geen (restanten van) nesten en/of broedvogels aangetroffen. Ook in de slootkanten zijn geen broedvogels aangetroffen. Op deze kavel zijn wel een kip en een haan van de Fazant (*Phasianus colchicus*) aangetroffen. Het is echter onwaarschijnlijk dat deze op kavel 6199 tot broeden zijn gekomen, omdat beschutting nagenoeg volledig ontbreekt. De overige twee kavels zijn daarvoor meer geschikt.

De kavels 5074 en 5106 daarentegen zijn bij uitstek geschikt voor verschillende soorten broedvogels. Broedgevallen zijn niet direct waargenomen, maar zogenaamd broedgedrag in de vorm van voedselvluchten zijn wel vastgesteld. Het is daarom aannemelijk dat vogels tot broeden gekomen zijn in deze kavels. Horsten van roofvogels die het gehele jaar door zijn beschermd, zijn niet aangetroffen in het plangebied. Het is niet voldoende duidelijk of er nesten van holenbroeders, zoals de Groene specht, in de kavels 5106 en 5704 aanwezig zijn. Op kavel 6199 zijn deze niet aanwezig. Ook deze nesten zijn jaarrond beschermd. Indien de werkzaamheden leiden tot het kappen van bomen in de kavels 5106 en 5704, is aanvullend onderzoek naar nesten van holenbroeders noodzakelijk. Ten aanzien van broedvogels bestaat het risico op overtreding van verbodsbepalingen zoals omschreven in artikel 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet.

4.2.4 Amfibieën en reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën en reptielen gezien of gehoord (amfibieën). Ten aanzien van reptielen is het zeer onwaarschijnlijk dat deze in het plangebied voorkomen. Het plangebied voldoet niet aan de eisen die de in Nederland voorkomen de reptielen aan hun omgeving stellen. Het Natuurloket en Waarneming.nl geven ook aan dat er geen reptielen zijn waargenomen in de nabijheid van het plangebied.

Algemene soorten amfibieën moeten zeker wel in het plangebied verwacht worden. Soorten als Bruine kikker (*Rana temporaria*), Gewone pad (*Bufo bufo*) en Bastaardkikker (*Rana esculenta*) kunnen uitstekend gedijen in de aangetroffen habitats (figuur 4.1). Deze soorten zijn beschermd middels Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Circa 6,5 kilometer ten noord-westen van het plangebied, nabij landgoed “De Mare”, is de Rugstreeppad aangetroffen. Deze soort is streng beschermd (Tabel 3). Deze vindplaats wordt van het plangebied gescheiden door de bebouwing van IJsselstein en Nieuwegein. De Rugstreeppad is een soort die houdt van open terreinen met kaal zand en droogvallende poelen. In het plangebied en de directe omgeving daarvan, is goed ontwikkelde, gesloten vegetatie aanwezig, die niet geschikt is voor de Rugstreeppad. Het is daarom zeer onwaarschijnlijk dat de Rugstreep voorkomt in het plangebied. Ten aanzien van de Tabel 1 soorten zijn vanuit de zorgplicht mogelijk aanvullende maatregelen noodzakelijk.

4.2.5 Vissen

Visueel zijn geen vissen vastgesteld in de aanwezige waterlopen in het plangebied. Het Natuurloket en Waarneming.nl maken geen melding van beschermde vissoorten in het plangebied. In het studiegebied komen wel via Tabel 2 of 3 beschermde vissoorten voor. Het lijkt echter zo te zijn dat de sloten in het plangebied niet aantakken op grotere waterlopen, omdat in het veld geen duikers of andere aansluitingen zijn aangetroffen. Mogelijk is dit het gevolg van de waterwinning. Het is daarom zeer onwaarschijnlijk dat beschermde vissoorten voorkomen in de waterlopen in het plangebied en ten aanzien van vissen verbodsbepalingen worden overtreden.

4.2.6 Overige taxonomische groepen

Het Natuurloket geeft aan dat soorten behorend tot taxonomische groepen die nog niet in het voorgaande aan de orde zijn gekomen, niet zijn aangetroffen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn alleen algemene, niet beschermde soorten, zoals het Klein koolwitje (*Pieris rapae*), in het plangebied waargenomen. Beschermde soorten behorend tot deze taxonomische groepen (libellen, dagvlinders of andere ongewervelden) worden ook niet in het plangebied verwacht, omdat de aangetroffen habitats ongeschikt zijn voor deze soorten.

Figuur 4.1: Waterloop in het plangebied

4.2.7 Synthese

In tabel 4.2 worden de in het licht van de Flora- en faunawet voor het vervolg van deze toets relevante soort(groep)en samengevat. Soort(groep)en zijn als relevant beoordeeld wanneer deze beschermd zijn middels Tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet en ze (mogelijk) in het plangebied voorkomen en wanneer er ten aanzien van deze soort(groep)en mogelijk verbodsbepalingen worden overtreden. Redeneringen hierachter zijn terug te vinden in paragraaf 4.2.1 tot en met 4.2.6.

Tabel 4.2: Relevante soortgroepen

Soort(groep)	Mogelijke overtreding	Verbodsbepaling
Broedvogels	Verstoren van broedvogels	Artikel 9, 11, 12
Vleermuizen	Verstoren van foerageergebied	Artikel 11

5 WERKZAAMHEDEN

In dit hoofdstuk worden de voorgenomen werkzaamheden en de als gevolg daarvan te verwachten effecten weergegeven. De informatie aangaande de voorgenomen werkzaamheden is gebaseerd op de meest actuele informatie verstrekt door de opdrachtgever. Hierop zijn de te verwachten effecten gebaseerd. Wanneer in de loop van het proces de werkzaamheden veranderen, zijn mogelijk andere effecten te verwachten die buiten het kader van deze Ecoscan vallen.

5.1 Voorgenomen werkzaamheden

N.V. Hydron Midden Nederland is voornemens om in het plangebied een nieuw pompstation te realiseren. In figuur 5.1 is de toekomstige situatie weergegeven.

Figuur 5.1: Toekomstige situatie

Asfaltwegen zijn hierop in grijs weergegeven. Deze worden verlicht. De groene delen betreffen taluds, die het temidden gelegen gebouw (circa 10 meter hoog) deels aan het oog onttrekken. Geplande waterbassins en open water zijn in rood en blauw aangegeven. Deze steken circa 1 meter boven maaiveld uit.

Het bestaande groen zal voor een deel worden verwijderd en een deel van het oppervlak zal worden verhard. De beplanting op kavel 5704 zal niet worden gekapt. De begroeiing die nu aanwezig is op 5106 zal worden verwijderd. Hier zal (deels) nieuwe groenvoorziening worden aangebracht, maar details hieromtrent zijn niet bekend. Dit betekent dat de sloten (deels) zullen worden gedempt of dat er duikers aangebracht moeten worden. Naar verwachting zal ook de waterhuishouding veranderen.

5.2 Te verwachten effecten

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden worden een aantal permanente en tijdelijke effecten verwacht.

Te verwachten permanente effecten zijn:

- afname leefgebied;
- verandering waterhuishouding.

Te verwachten tijdelijke effecten zijn:

- verstoring door aanwezigheid van mensen en groot materieel;
- verstoring door geluid, licht en trillingen;
- tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied;
- doden of verwonden van individuen van een populatie.

Met deze effecten is rekening gehouden in de onderstaande effectbeoordeling.

6 EFFECTBEOORDELING

Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 is naast de Flora- en faunawet ook de Ecologische Hoofdstructuur van belang. Beiden kennen een ander toetsingskader. Daarom wordt in het onderstaande onderscheid gemaakt tussen beide typen bescherming. Verder wordt in dit hoofdstuk aangegeven of er ontheffing nodig is voor specifieke soorten.

6.1 Flora- en faunawet

In tabel 4.2 is aangegeven dat in het licht van de Flora- en faunawet alleen broedvogels en vleermuizen van belang zijn, vanuit het oogpunt van (mogelijke) overtreding van verbodsbepalingen. Daarnaast kan het voor de overige taxonomische groepen noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen ingegeven vanuit de zorgplicht (paragraaf 2.2 en hoofdstuk 4). Hieronder worden de effecten veroorzaakt door de voorgenomen werkzaamheden per taxonomische groep besproken.

6.1.1 Broedvogels

Als gevolg van geluid, trillingen, aanwezigheid van mensen en het verwijderen van vegetatie worden de in het plangebied aanwezige broedvogels verstoord. Ook zal geschikt broedbiotoop permanent ongeschikt worden. Het verstoren van broedvogels, en hun eieren en nesten, is verboden onder de Flora- en faunawet (artikel 9, 11 en 12). Hiervoor wordt geen ontheffing verleend, omdat Bevoegd Gezag (Ministerie van LNV) van mening is dat er vrijwel altijd een goed alternatief voor handen is. Hierbij wordt gedacht aan het voor het broedseizoen ongeschikt maken van broedbiotoop of het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen. Het permanent verdwijnen van geschikt broedbiotoop is toegestaan wanneer er voldoende geschikt alternatieven voor handen zijn.

Verstoring als gevolg van de bouw van het pompstation kan voorkomen worden door de werkzaamheden *na* het broedseizoen te beginnen. Overigens kent het broedseizoen geen vaste begin en einddatum. Van belang is of broedende vogels verstoord worden, ongeacht het tijdstip. Voor de meeste algemene soorten eindigt het broedseizoen eind augustus. Voor aanvang van de werkzaamheden moet echter altijd op de aanwezigheid van broedvogels worden gecontroleerd. Indien de aanwezige bomen in de kavels 7504 en 5106 worden gekapt, is aanvullend onderzoek naar het voorkomen van nesten van hollenbroeders noodzakelijk.

Een andere mogelijkheid is het ongeschikt maken van het broedbiotoop *voor* aanvang van het broedseizoen. Door de vegetatie van de kavels 6199, 5106 en 5074 gedurende de periode september – februari te verwijderen en zeer kort te houden kan worden voorkomen dat vogels hier tot broeden komen. Voor mogelijk aanwezige nesten van hollenbroeders zal ook dan ontheffing moeten worden aangevraagd (kavels 5106 en 5704). Ook kunnen de werkzaamheden voor maart worden begonnen en *continu* worden voortgezet. De vogels kunnen dan terecht in de directe omgeving van het plangebied, waar vergelijkbaar biotoop voor handen is.

6.1.2 Vleermuizen

Als gevolg van de werkzaamheden wordt het areaal geschikt foerageergebied voor vleermuizen kleiner. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden wordt het foerageergebied mogelijk tijdelijk ongeschikt.

Het plangebied is naar verwachting nauwelijks van belang voor vleermuizen. In de omgeving bevinden zich veel vergelijkbare structuren en biotopen die eveneens als foerageergelegenheid gebruikt (kunnen) worden. De afname van het areaal potentieel geschikt foerageergebied is dan ook marginaal en zal geen invloed hebben op de (gunstige) staat van instandhouding van de te verwachten soorten (zoals Gewone dwergvleermuis).

Het tijdelijk ongeschikt worden van foerageergebied tijdens de uitvoering van de werkzaamheden kan eenvoudig voorkomen worden door de werkzaamheden in de periode maart-oktober¹ overdag uit te voeren en geen nachtelijke verlichting te gebruiken. In de gebruiksfase zal verlichting aanwezig zijn aan de kant van de Hollandse IJssel, die mogelijk als vaste migratieroute dienst doet. Ook elders op het pompstation zal verlichting worden aangebracht. Door de bebouwing van IJsselstein en ten zuiden van kavel 6199 is er al sprake van verstoring door licht van deze migratieroute en het foerageergebied. Door de speciale, vleermuisvriendelijke, armaturen te gebruiken wordt de invloed hiervan zoveel mogelijk beperkt. Hierdoor mag niet verwacht worden dat het pompstation in de gebruiksfase leidt tot het (verder) ongeschikt worden van de mogelijke migratieroute over de Hollandse IJssel.

Wanneer de hierboven omschreven mitigerende maatregelen in acht worden genomen hoeft er ten aanzien van vleermuizen geen ontheffing te worden aangevraagd.

6.1.3 Amfibieën

In het plangebied worden alleen via Tabel 1 beschermde soorten verwacht. Voor deze soorten geldt een Algehele Vrijstelling, maar dit betekent niet dat de zorgplicht niet meer van kracht is (paragraaf 2.2).

De werkzaamheden aan de sloten in het plangebied leiden mogelijk tot het doden of verwonden van amfibieën. De reikwijdte van dit effect kan op eenvoudige wijze worden verkleind, door de werkzaamheden *na* het voortplantingsseizoen en *voor* de winterrustperiode uit te voeren. In de praktijk betekent dit dat de werkzaamheden aan de sloten, zeker wanneer het dempingen betreft, het best uitgevoerd kunnen worden gedurende de periode augustus – oktober. De werkzaamheden kunnen dan het best in één richting, bij voorkeur in zuidelijke richting (vanaf het Hooglandse jaagpad in de richting van kavel 6199), worden uitgevoerd, zodat de aanwezige individuen de kans krijgen de werkzaamheden te ontvluchten. Op deze manier wordt voldaan aan de zorgplicht.

¹ Gedurende de periode maart-oktober zijn vleermuizen actief. Gedurende de periode oktober-maart houden vleermuizen doorgaans hun winterslaap. gedurende deze periode wordt niet of nauwelijks gevoerageerd, waardoor verstoring van foerageergebied niet aan de orde is.

6.1.4 Synthese

Effecten op soorten kunnen nagenoeg volledig worden gemitigeerd. Voor geen van de soort(groep)en hoeft ontheffing te worden aangevraagd op grond van de Flora- en faunawet wanneer de geformuleerde mitigerende maatregelen in acht worden genomen.

6.2 Ecologische hoofdstructuur

Het pompstation is voorzien in een gebied dat is aangewezen als bestaande natuur en in een gebied dat is aangewezen als zoekgebied voor nieuwe natuur. Daarnaast ligt het in de nabijheid van een nog te realiseren EVZ. Ten aanzien van deze EVZ liggen er geen knelpunten omdat het pompstation niet binnen het zoekgebied van de EVZ wordt gerealiseerd en het niet aannemelijk is dat de EVZ niet gerealiseerd kan worden als gevolg van de bouw van het pompstation.

Ten aanzien van bestaande natuur geldt in de provincie Utrecht het “nee, tenzij” principe. Dat betekent dat, in samenspraak met Bevoegd Gezag, bekeken moet worden of er sprake is van bijvoorbeeld een dwingende reden van openbaar belang en of er daadwerkelijk geen alternatieven voor de voorgenomen ontwikkelingen zijn. Het realiseren van een pompstation ten behoeve van de drinkwatervoorziening kan opgevoerd worden als dwingende reden van openbaar belang, maar het eindoordeel ligt bij Bevoegd Gezag (Provincie Utrecht). Het lijkt noodzakelijk om het areaal bestaande natuur en nieuwe natuur dat verloren gaat (respectievelijk circa 0,4 en 0,45 hectare) te compenseren, omdat een afname in areaal van de EHS niet is toegestaan. Kansen hiervoor zijn mogelijk aanwezig ten zuid-westen van het plangebied, waar kan worden aangesloten bij al begrensde EHS-gebieden.

Ten aanzien van de EHS is overleg met Bevoegd Gezag noodzakelijk om te bepalen wat de vervolgstappen zijn.

7
MITIGERENDE MAATREGELEN FLORA- EN FAUNAWET

In dit hoofdstuk worden de in paragraaf 6.2 geformuleerde mitigerende maatregelen samengevat (tabel 7.1). In tabel 7.2 zijn *indicatief* de ideale periodes voor het uitvoeren van de werkzaamheden weergegeven.

Tabel 7.1: Mitigerende maatregelen per soort

Soort(groep)	Mitigerende maatregel
Broedvogels	(1) Werkzaamheden <i>na</i> het broedseizoen uitvoeren. (2) Broedbiotoop voor aanvang van het broedseizoen ongeschikt maken door vegetatie te verwijderen of de werkzaamheden voor het broedseizoen te beginnen. (3) Bij het verwijderen van bomen op de kavels 5704 en 5106 aanvullend onderzoek naar het voorkomen van nesten van holenbroeders uitvoeren.
Vleermuizen	(1) Werkzaamheden overdag uitvoeren. (2) Speciale armaturen gebruiken om het pompstation in de gebruiksfase te verlichten.
Amfibieën	(1) Werkzaamheden uitvoeren buiten het voortplantingsseizoen en voor de winterrust. (2) Werkzaamheden in zuidelijke richting uitvoeren.

Tabel 7.2: Geschikte perioden per soort (indicatief)

Soort(groep)	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Broedvogels												
Vleermuizen												
Amfibieën												

Rood	Ontheffing voor het uitvoeren van de werkzaamheden gedurende deze <i>indicatieve</i> periode wordt niet verleend, indien deze leiden tot het verstoren van broedvogels
Groen	Ideale periode voor werkzaamheden
Geel	Werkzaamheden bij voorkeur niet of binnen bepaalde randvoorwaarden uitvoeren

8 CONCLUSIE

- Er zijn voldoende gegevens voor handen om deze Quicksan naar behoren uit te voeren.
- Ten aanzien van de meeste in het plangebied verwachte of mogelijk aanwezige beschermde soorten van Tabel 2 en 3 worden geen verbodsbepalingen overtreden. Van deze soorten komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar.
- Ten aanzien van broedvogels wordt de verbodsbepaling zoals geformuleerd onder artikel 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet overtreden, wanneer de werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd. Dit is echter uitstekend te mitigeren (tabel 7.1).
- Er is geen ontheffing op grond van de Flora- en faunawet noodzakelijk voor het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden, mits de geformuleerde mitigerende maatregelen in acht worden genomen en geen bomen worden verwijderd.
- Van geen van de beschermde soorten komt de (gunstige) staat van instandhouding in gevaar als gevolg van de werkzaamheden.
- De vervolgstappen in het kader van de EHS moeten in overleg met Bevoegd Gezag (Provincie Utrecht) verder worden uitgewerkt.

REFERENTIES

LVN; 2006; *Handreiking Flora- en faunawet*; Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit; Den Haag.

LVN; <http://www.minlnv.nl>; 15-05-2007.

Natuurloket; <http://www.natuuroket.nl>; 15-05-2007.

Waarneming.nl; <http://www.waarneming.nl>; 16-05-2007.

Provincie Utrecht; <http://www.provincie-utrecht.nl>; 16-05-2007.